

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ПІВДЕННО-СХІДНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

25.01.2024

м. Дніпро

№ 54/5-р/к
Справа № 54/18-22

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

Виконавчий комітет Криворізької міської ради не визначив на конкурсних засадах виконавця послуг з вивезення твердих побутових відходів (суб'єктів господарювання на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів) на території міста Кривого Рогу (в межах Довгинцівського, Центрально-Міського, Жовтневого, Саксаганського, Держинського, Інгулецького та Тернівського районів) у період травень 2021 – січень 2024 року.

За результатами розгляду справи № 54/18-22 адміністративна колегія Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України визнала таку бездіяльність виконавчого комітету Криворізької міської ради антиконкурентними діями органу місцевого самоврядування, що може призвести до недопущення конкуренції на ринку послуг з вивезення твердих побутових відходів (здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів), що є порушенням частини першої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та зобов'язала Виконавчий комітет Криворізької міської ради припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції, у відповідності до діючого законодавства, в двомісячний термін з дня одержання рішення Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України.

Адміністративна колегія Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 54/18-22 про порушення виконавчим комітетом Криворізької міської ради законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом 3 статті 50 та частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та подання з попередніми висновками у справі № 54/18-22 Першого відділу досліджень і розслідувань Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 22.06.2023 № 54-03/79п,

ВСТАНОВИЛА:

1. Процесуальні дії

- (1) Південно-східним міжобласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) відповідно до покладених на нього завдань та повноважень, визначених статтями 3, 7, 17 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», у зв'язку з розглядом листа Територіального управління Державного бюро розслідувань, розташованого у місті Полтаві, здійснено контроль за дотриманням вимог законодавства про захист економічної конкуренції органами місцевого самоврядування на регіональному ринку послуг з вивезення твердих побутових відходів в територіальних межах міста Кривий Ріг.

- (2) Листом від 07.12.2021 № 54-02/4948 Відділенням направлено вимогу про надання інформації до Криворізької міської ради.
- (3) Отримано лист виконавчого комітету Криворізької міської ради від 23.12.2021 № 6/20/9526 у відповідь на вимогу Відділення від 07.12.2021 № 54-02/4948.
- (4) Розпорядженням адміністративної колегії Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 12.07.2022 № 54/21-рп/к розпочато розгляд справи № 54/18-22 за ознаками вчинення виконавчим комітетом Криворізької міської ради порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», визначеного частиною першою статті 15 цього Закону, у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, які полягають у не проведенні конкурсу на визначення виконавця послуг з вивезення побутових відходів на території м. Кривого Рогу у період 2020-2021, що можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції на ринку послуг з вивезення твердих побутових відходів.
- (5) Листом від 13.07.2022 № 54-02/1227 Відділенням надіслано копію розпорядження про початок розгляду справи від 12.07.2022 № 54/21-рп/к до виконавчого комітету Криворізької міської ради, який ним отримано 18.07.2022.
- (6) Листом від 26.06.2023 № 54-02/1304 виконавчому комітету Криворізької міської ради направлено копію подання з попередніми висновками у справі № 54/18-22 від 22.06.2023 № 54-03/79п.
- (7) Листом від 11.07.2023 № 6/20/4488 виконавчий комітет Криворізької міської ради надав Відділенню відповідь на подання з попередніми висновками у справі № 54/18-22 від 22.06.2023 № 54-03/79п.

2. Відповідач

- (8) Відповідачем у справі є виконавчий комітет Криворізької міської ради (ідентифікаційний код юридичної особи [інформація, доступ до якої обмежено], місцезнаходження: [інформація, доступ до якої обмежено] (далі – Виконавчий комітет, Відповідач).
- (9) Згідно з даними Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, організаційно-правова форма - орган місцевого самоврядування.
- (10) Виконавчий комітет листом від 23.12.2021 № 6/20/9526 повідомив, що до складу Криворізької ОТГ належать наступні населені пункти: місто Кривий Ріг – адміністративний центр, с. Авангард, с. Гірницьке, с. Коломійцеве, с. Новоіванівка, с. Тернуватий Кут.
- (11) Станом на 25.01.2024 чисельність населення Криворізької територіальної громади 615 492 чол. відповідно до даних сайту <https://decentralization.gov.ua/newgromada/3644>.
- (12) Повноваження органів місцевого самоврядування та виконавчих органів рад визначено Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» (далі – Закон).
- (13) Відповідно до частини другої статті 2 Закону, місцеве самоврядування здійснюється територіальними громадами сіл, селищ, міст як безпосередньо, так і через сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи, а також через районні та обласні ради, які представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст.
- (14) Згідно з частинами першою та другою статті 6 Закону первинним суб'єктом місцевого самоврядування, основним носієм його функцій і повноважень є територіальна громада села, селища, міста. Територіальні громади в порядку, встановленому Законом України

«Про добровільне об'єднання територіальних громад», можуть об'єднуватися в одну сільську, селищну, міську територіальну громаду, утворювати єдині органи місцевого самоврядування та обирати відповідно сільського, селищного, міського голову.

- (15) Частиною першою статті 10 Закону визначено, що сільські, селищні, міські ради є органами місцевого самоврядування, що представляють відповідні територіальні громади та здійснюють від їх імені та в їх інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування, визначені Конституцією України, цим та іншими законами.
- (16) Відповідно до частини першої статті 11 Закону, виконавчими органами сільських, селищних, міських, районних у містах (у разі їх створення) рад є їх виконавчі комітети, відділи, управління та інші створювані радами виконавчі органи.
- (17) Частиною першою статті 16 Закону визначено - органи місцевого самоврядування, є юридичними особами і наділяються цим та іншими законами власними повноваженнями, в межах яких діють самостійно і несуть відповідальність за свою діяльність відповідно до закону.
- (18) Отже, у розумінні вищенаведених законодавчих норм, Виконавчий комітет є органом місцевого самоврядування, юридичною особою, наділений власними повноваженнями, в межах яких діє самостійно і несе відповідальність за свою діяльність відповідно до законодавства.

3. Опис ринку, на якому відбулося недопущення конкуренції

- (19) **Об'єктами дослідження є:** виконавчий комітет Криворізької міської ради, послуги з вивезення твердих побутових відходів (здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів) на території міста Кривого Рогу та суб'єкти господарювання, які здійснюють господарську діяльність на відповідному ринку.
- (20) Статтею 1 Закону України «Про відходи», який був чинний протягом періоду травень 2021- липень 2023, зокрема визначено:
 - послуги з вивезення побутових відходів - збирання, зберігання та перевезення побутових відходів, що здійснюються у населеному пункті згідно з правилами благоустрою, затвердженими органом місцевого самоврядування;
 - послуги з поводження з побутовими відходами - послуги з вивезення, перероблення та захоронення побутових відходів, що надаються в населеному пункті згідно з правилами благоустрою території населеного пункту, розробленими з урахуванням схеми санітарного очищення населеного пункту та затвердженими органом місцевого самоврядування.
- (21) Статтею 1 Закону України «Про управління відходами», який набрав чинності 09.07.2023, зокрема визначено:
 - збирання відходів - операція, що полягає у вилученні, купівлі, накопиченні та зберіганні відходів суб'єктами господарювання у сфері управління відходами, включаючи роздільне збирання, з метою подальшого перевезення відходів на об'єкти оброблення відходів;
 - перевезення відходів - операція, що полягає у транспортуванні відходів від місця їх утворення до об'єкта оброблення відходів, а також від одного місця/об'єкта до іншого;
 - послуга з управління побутовими відходами - операції із збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів, а також діяльність, пов'язана з організацією роботи системи управління побутовими відходами, що здійснюється виконавцем послуги з управління побутовими відходами.
- (22) Таким чином, **товарними межами ринку є:** послуги з вивезення твердих побутових відходів (здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів) (далі –

Послуги), яким не має товарів - замінників, оскільки споживачі цих послуг не можуть обрати інші послуги на заміну.

- (23) **Територіальними (географічними) межами** ринку Послуг є територія міста Кривого Рогу, яке має територіально-адміністративний устрій у кількості 7 районів: Довгинцівського, Центрально-Міського, Жовтневого (на теперішній час – Покровського), Саксаганського, Держинського (на теперішній час – Металургійного), Інгулецького та Тернівського.
- (24) Оскільки починаючи з 01.05.2021 підпунктом 23 пункту "а" статті 30 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» із змінами, внесеними Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо врегулювання окремих питань у сфері надання житлово-комунальних послуг» від 03.12.2020 № 1060-IX, **до власних (самоврядних) повноважень виконавчих органів** сільських, селищних, міських рад віднесено **визначення на конкурсних засадах суб'єктів господарювання, що здійснюють у межах певної території надання послуг з вивезення побутових відходів спеціально обладнаними для цього транспортними засобами, а в редакції Закону України «Про управління відходами» (пункт 3 частини другої статті 26): визначення у встановленому порядку суб'єктів господарювання, які здійснюють збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів, часовими межами** ринку Послуг є період травень 2021 – січень 2024 року.
- (25) **Споживачами Послуг** в досліджуваних територіальних (географічних) і часових межах є фізичні та юридичні особи, які отримують зазначені послуги для власних потреб на підставі укладених договорів, враховуючи наступне.
- (26) Пунктом 2 частини першої статті 5 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» визначено, що комунальні послуги - послуги з постачання та розподілу природного газу, постачання та розподілу електричної енергії, постачання теплової енергії, постачання гарячої води, централізованого водопостачання, централізованого водовідведення, управління побутовими відходами.
- (27) **Основним продавцем (постачальником, виробником) товару**, що є предметом обороту на досліджуваному ринку, є: товариство з обмеженою відповідальністю «Екоспецтранс» ([інформація, доступ до якої обмежено]) (далі – ТОВ «Екоспецтранс»), яке надає Послуги в територіальних межах міста Кривого Рогу, протягом періоду травень 2021 – січень 2024 року на підставі договорів, укладених між ним та організатором конкурсу - Управлінням житлово-комунального господарства виконавчого комітету Криворізької міської ради за результатами проведених у 2007-2008 роках конкурсів на виконання послуг з збирання, вивезення та утилізації твердих побутових, негабаритних відходів:
- договору від 31.07.2007 на території Довгинцівського та Центрально-Міського районів міста Кривого Рогу;
 - договору від 10.05.2008 на території Жовтневого (на теперішній час – Покровського) та Саксаганського районів міста Кривого Рогу;
 - договору від 22.10.2008 на території Держинського (на теперішній час – Металургійного) та Інгулецького та Тернівського районів міста Кривого Рогу,
- В зазначених договорах не визначено конкретного терміну їх дії (пункт 5.1): «Цей договір набуває чинності з дня його підписання та діє до повного виконання зобов'язань».
- (листи Виконавчого комітету від 23.12.2021 № 6/20/9526, від 25.11.2022 № 6/20/5294).
- (28) **Потенційними конкурентами** на ринку Послуг є суб'єкти господарювання, які мають відповідну матеріально - технічну базу, технології, але з певних причин не реалізують ці можливості. Зокрема, до такої бази належать сміттесортувальні, сміттєпереробні

станції (лінії, комплекси), спеціалізований автотранспорт для збору, вивезення твердих побутових відходів, власні полігони.

- (29) Потенційними конкурентами можуть вважатися суб'єкти господарювання, які мають відповідні документи дозвільного характеру (ліцензії, декларації тощо), та які можуть вступити на ринок з метою надання послуг у сфері поводження з побутовими відходами та мають бажання взяти участь у конкурсах з визначення виконавцями Послуг.
- (30) За інформацією Департаменту житлово-комунального господарства та будівництва Дніпропетровської обласної військової адміністрації послуги з вивезення твердих побутових відходів в межах Дніпропетровської області протягом 2021-2022 років надавали 70 суб'єктів господарювання, у I кварталі 2023 – 69 (лист від 02.05.2023 № 1294/0/112-23).
- (31) Послуги з вивезення твердих побутових відходів в межах міста Кривого Рогу та Криворізького району Дніпропетровської області надають, окрім ТОВ «Екоспецтранс», 15 суб'єктів господарювання (лист Департаменту житлово-комунального господарства та будівництва Дніпропетровської обласної військової адміністрації від 02.05.2023 № 1294/0/112-23).
- (32) Тобто, з такої кількості суб'єктів господарювання на ринку, деякі з них могли бути потенційними учасниками конкурсу з визначення виконавця послуг з вивезення твердих побутових відходів та, у разі перемоги, надавати свої послуги споживачам в територіальних межах міста Кривий Ріг.
- (33) За результатами опитування суб'єктів господарювання приватної форми власності, які здійснюють діяльність на ринку послуг у сфері поводження з побутовими відходами в межах Дніпропетровської області, зокрема, товариство з додатковою відповідальністю «Дніпрокомунтранс» підтвердило можливість приймати участь у конкурсі з визначення виконавця послуг у сфері поводження з побутовими відходами.
- (34) Так, ТДВ «Дніпрокомунтранс» листом від 28.09.2022 № 3910 повідомило, що *здійснює діяльність* на ринку послуг у сфері поводження з відходами у частині вивезення побутових відходів в таких населених пунктах Дніпропетровської області: м. Дніпро, м. Синельникове, м. Покров, м. Марганець, м. Нікополь, Обухівська ОТГ, Новоолександрівська ОТГ, Іларіонівська ОТГ, Раївська ОТГ, Сурсько-Литовська ОТГ, Слобожанська ОТГ, Петриківська ОТГ, Синельниківська ОТГ та *за умов економічної доцільності може приймати участь у конкурсі з визначення виконавця послуг з вивезення побутових відходів на території населених пунктів Дніпропетровської області.*
- (35) Отже, ТДВ «Дніпрокомунтранс», інші суб'єкти господарювання, які здійснюють діяльність на ринку Послуг у близько розташованих до міста Кривого Рогу населених пунктах (зокрема 15 суб'єктів господарювання, які надають такі послуги в межах Криворізького району Дніпропетровської області), можуть бути потенційними учасниками конкурсу на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів в територіальних межах міста Кривого Рогу, представництво інтересів якого здійснює Криворізька міська рада, тому є потенційними конкурентами ТОВ «Екоспецтранс».
- (36) **Бар'єрами вступу на ринок Послуг є, зокрема:**
- адміністративні обмеження, пов'язані з необхідністю визначення суб'єкта господарювання на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів на відповідній території територіальної громади за територіальним принципом та/або за видами побутових відходів (враховуючи законодавчо визначену процедуру підготовки та проведення конкурсу, переможець має право здійснювати операції із збирання та перевезення побутових відходів, який становить п'ять років з дати

укладення договору на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів; у разі коли в конкурсі взяв участь тільки один учасник, строк, на який він визначається виконавцем, повинен становити 12 місяців);

- значні фінансові витрати на придбання спеціально обладнаних транспортних засобів для збирання та перевезення побутових відходів або необхідність укладання договору оренди такого транспортного засобу;
- значні фінансові витрати на придбання (оренду) та утримання сміттесортувальних ліній для перероблення твердих побутових відходів.

(37) Таким чином, визначений ринок є конкурентним.

4. Нормативно-правове регулювання

4.1. Нормативно-правове регулювання: травень 2021-липень 2023 року

(38) Протягом травня 2021 – липня 2023 року діяли такі законодавчі акти, які втратили чинність:

- *Закон України «Про відходи»*

(згідно з пунктом 2 розділу XI Закону України «Про управління відходами» визнано таким, що втратив чинність з дня набрання чинності цим Законом (09.07.2023);

- *постанова Кабінету Міністрів України від 10.12.2008 № 1070 «Про затвердження Правил надання послуг з поводження з побутовими відходами»*

(втратила чинність на підставі постанови Кабінету Міністрів України від 08.08.2023 № 835 «Про затвердження Правил надання послуги з управління побутовими відходами та типових договорів про надання послуги з управління побутовими відходами»);

- *постанова Кабінету Міністрів України від 16.11.2011 № 1173 «Питання надання послуг з вивезення побутових відходів»*

(втратила чинність на підставі постанови Кабінету Міністрів України від 25.08.2023 № 918 «Про затвердження Порядку проведення конкурсу на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів»).

(39) Відповідно до частини третьої статті 35¹ Закону України «Про відходи» (тут і надалі у редакції, чинній на момент вчинення дій):

- виконавця послуг з вивезення побутових відходів **визначає орган місцевого самоврядування на конкурсних засадах у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.**

Порядок проведення конкурсу на надання послуг з вивезення побутових відходів затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 16.11.2011 № 1173 «Питання надання послуг з вивезення побутових відходів» (із змінами) (тут і надалі у редакції, чинній на момент вчинення дій, далі – Постанова № 1173, Порядок № 1173).

(40) Відповідно до підпункту 1 пункту 2 Постанови № 1173 змінено пункт 1 Порядку проведення конкурсу з надання житлово-комунальних послуг, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2005 № 631 (далі – Порядок № 631):

«Цей Порядок визначає процедуру підготовки та проведення конкурсу з надання житлово-комунальних послуг, **крім** газо- та електропостачання, **послуг з вивезення побутових відходів** (далі - конкурс), у житлових будинках державної та комунальної власності (далі - житлові будинки)».

(41) Відповідно до Порядку № 1173:

Пункт 4:

- підготовка та проведення конкурсу забезпечується **виконавчим органом** сільської, селищної, **міської ради**...

Пункт 30:

- організатор конкурсу протягом не більш як п'яти робочих днів з дня проведення конкурсу вводить у дію відповідним актом, який оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті, рішення конкурсної комісії щодо визначення переможця конкурсу на певній території населеного пункту, межі якої були визначені умовами конкурсу, та зазначає строк, протягом якого виконавець має право надавати такі послуги, але **не менш як п'ять років**;
- у разі коли в конкурсі взяв участь тільки **один учасник** і його пропозицію не було відхилено, строк, на який він визначається виконавцем послуг з вивезення побутових відходів на певній території населеного пункту, повинен становити **12 місяців**, після чого організовується і проводиться новий конкурс.

Пункт 31:

- з переможцем конкурсу протягом десяти календарних днів після прийняття конкурсною комісією рішення укладається договір на надання послуг з вивезення побутових відходів на певній території населеного пункту.

Пункт 32:

- **не пізніше ніж за два місяця до припинення договору** на надання послуг з вивезення побутових відходів на певній території населеного пункту проводиться новий конкурс на надання послуг з вивезення побутових відходів на території, визначеній таким договором.

- (42) Отже, у період травень 2021 – липень 2023 року, відповідно до частини третьої статті 35¹ Закону України «Про відходи» та Порядку № 1173, **виконавчі органи рад повинні були визначати на конкурсних засадах виконавця послуг** з вивезення побутових відходів на певній території населеного пункту та чітко визначити строк, протягом якого виконавець має право надавати зазначені послуги.

4.2. Нормативно-правове регулювання: липень 2023 – січень 2024 року

- (43) В липні-серпні 2023 року вступили в дію такі законодавчі акти:
- Закон України «Про управління відходами» (набув чинності 09.07.2023);
 - постанова Кабінету Міністрів України від 08.08.2023 № 835 «Про затвердження Правил надання послуги з управління побутовими відходами та типових договорів про надання послуги з управління побутовими відходами» (далі – Правила № 835);
 - постанова Кабінету Міністрів України від 25.08.2023 № 918 «Про затвердження Порядку проведення конкурсу на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів» (далі – Порядок № 918).
- (44) Відповідно до частини другої статті 26 Закону України «Про управління відходами», **до повноважень виконавчих органів** сільських, селищних, міських рад у сфері управління відходами належить, зокрема:
- **визначення у встановленому порядку суб'єктів господарювання, які здійснюють збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів;**
 - визначення адміністратора послуги з управління побутовими відходами.
- (45) Відповідно до абзацу першого частини першої статті 32 Закону України «Про управління відходами» у територіальних громадах з чисельністю населення понад 500

тисяч осіб рішенням міської, сільської, селищної ради визначається адміністратор послуги з управління побутовими відходами.

- (46) Відповідно до частини третьої статті 33 Закону України «Про управління відходами» **суб'єкти господарювання, які здійснюють збирання та перевезення побутових відходів, визначаються органами місцевого самоврядування на конкурсних засадах у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.**
- (47) Порядком, встановленим Кабінетом Міністрів України, є Порядок № 918.
- (48) Відповідно до абзацу п'ятого пункту 2 Порядку № 918 **організатор конкурсу - виконавчий орган** сільської, селищної, **міської ради** або місцева держадміністрація у разі делегування їй повноважень відповідними радами у порядку, встановленому законом.
- (49) Відповідно до пункту 33 Порядку № 918 у рішенні про визначення переможця (переможців) конкурсу зазначається строк, протягом якого переможець (переможці) має (мають) право здійснювати операції із збирання та перевезення побутових відходів і який становить **п'ять років** з дати укладення договору на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів.
- (50) У разі коли в конкурсі взяв участь тільки **один учасник** і конкурсною комісією прийнято рішення щодо визначення його переможцем конкурсу або у випадку прийняття конкурсною комісією рішення про відхилення конкурсних пропозицій всіх учасників конкурсу, крім одного, строк, на який він визначається переможцем конкурсу на певній території територіальної громади, повинен становити **12 місяців**, після чого організатором конкурсу проводиться новий конкурс.
- (51) Відповідно до Правил № 835:
Пункт 2:
- виконавець послуги - суб'єкт господарювання, який здійснює збирання та перевезення побутових відходів у встановленому законодавством порядку, або адміністратор послуги;
Пункт 6:
- суб'єкти господарювання, які здійснюють операції із збирання та перевезення побутових відходів, **визначаються органами місцевого самоврядування на конкурсних засадах** відповідно до затвердженого Кабінетом Міністрів України порядку згідно з частиною третьою статті 33 Закону України «Про управління відходами».
- (52) Отже, у період липень 2023 – січень 2024 року, відповідно до частини другої статті 26 Закону України «Про управління відходами», частини третьої статті 33 Закону України «Про управління відходами», Правил № 835 та Порядку № 918, **виконавчі органи рад повинні визначити на конкурсних засадах суб'єктів** господарювання на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів на відповідній території територіальної громади за територіальним принципом та/або за видами побутових відходів та чітко визначити строк, протягом якого переможець (переможці) має (мають) право здійснювати операції із збирання та перевезення побутових відходів.

5. Обставини справи

- (53) При проведенні дослідження ринку Послуг у період травень 2021 – січень 2024 року в територіальних межах міста Кривого Рогу, Відділенням було виявлено порушення законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді бездіяльності виконавчого комітету Криворізької міської ради, яка полягала у не визначенні на конкурсних засадах виконавця послуг з вивезення побутових відходів (суб'єктів господарювання

на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів), виходячи з наступного.

- (54) Виконавчий комітет листом від 23.12.2021 № 6/20/9526 стосовно питання, чи визначено ТОВ «Екоспецтранс» виконавцем послуг з вивезення твердих побутових відходів на конкурсних засадах, повідомив наступне та надав копії підтверджуючих документів:
- «...ТОВ «Екоспецтранс» визначений у 2007-2008 роках на конкурсних засадах переможцем конкурсу на виконання послуг з збирання, вивезення та утилізації твердих побутових, негабаритних відходів у відповідності до Постанови Кабінету Міністрів України від 21.07.05 №631 «Про затвердження Порядку проведення конкурсу з надання житлово-комунальних послуг» та здійснює діяльність у м. Кривому Розі на підставі:*
- *протоколу оцінки конкурсної пропозиції та визначення переможця №1 від 27.07.2007 та договору [інформація, доступ до якої обмежено] на території Довгинцівського та Центрально-міського районів міста Кривого Рогу;*
 - *протоколу оцінки конкурсної пропозиції та визначення переможця №1 від 06.05.2008 та договору [інформація, доступ до якої обмежено] на території Жовтневого (на теперішній час – Покровського) та Саксаганського районів міста Кривого Рогу;*
 - *протоколу оцінки конкурсної пропозиції та визначення переможця №2 від 17.10.2008 та договору [інформація, доступ до якої обмежено] на території Дзержинського (на теперішній час – Металургійного) та Інгулецького та Тернівського районів міста Кривого Рогу.*
- ...Публікація про оголошення конкурсу про визначення виконавця зазначених послуг здійснювалась в міській комунальній газеті «Червоний Гірник».*
- На жаль, на теперішній час надати копію публікації не вдається можливим, у зв'язку з давністю проведення конкурсу, газета не збереглась.»*
- (55) Згідно з листом Виконавчого комітету від 23.12.2021 № 6/20/9526, ТОВ «Екоспецтранс» визначено переможцем конкурсів, проведених Управлінням житлово-комунального господарства виконавчого комітету Криворізької міської ради (далі – Організатор конкурсу) у відповідності до Порядку № 631 (у редакції від 21.07.2005, що діяла у період проведення конкурсів - липень 2007 - жовтень 2008).
- (56) Відповідно до пункту 2 Порядку № 631, організатор конкурсу - власник чи балансоутримувач житлових будинків або уповноважена ним особа.
- (57) Відповідно до пункту 5 Порядку № 631 організатор конкурсу утворює комісію, до складу якої входять представники організатора конкурсу, органів місцевого самоврядування, органів виконавчої влади, підприємств житлово-комунального господарства, а також (за їх згодою) представники територіального органу спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у сфері захисту прав споживачів та споживачі, які не пізніше ніж за три дні до закінчення строку подання конкурсних пропозицій дали свою згоду бути членами конкурсної комісії.
- (58) Згідно з пунктом 33 Порядку № 631 у разі коли у конкурсі взяв участь тільки один учасник і його пропозиція не була відхилена, з ним укладається договір на надання послуг на строк, **що не перевищує 12 місяців.**
- (59) Згідно з пунктом 35 Порядку № 631 з переможцем конкурсу укладається протягом п'яти календарних днів після прийняття конкурсною комісією рішення **договір на надання послуг.**
- (60) Відповідно до наданих документів:
- *договір [інформація, доступ до якої обмежено]*

укладено Організатором конкурсу з ТОВ «Екоспецтранс» як з переможцем конкурсу (протокол від 27.07.2007) на надання послуг із збирання, вивезення та утилізації твердих побутових, негабаритних відходів на території Довгинцівського та Центрально-Міського районів міста Кривого Рогу;

- *договір* [інформація, доступ до якої обмежено]

укладено Організатором конкурсу з ТОВ «Екоспецтранс» як з переможцем конкурсу на надання послуг із збирання, вивезення та утилізації твердих побутових, негабаритних відходів на території Жовтневого та Саксаганського районів міста Кривого Рогу.

Але, відповідно до пункту 6 протоколу від 06.05.2008 конкурсна комісія визначила ТОВ «Екоспецтранс» виконавцем послуг *тільки зі збирання* твердих побутових, негабаритних відходів та вирішила укласти договір *терміном на один рік*.

- *договір* [інформація, доступ до якої обмежено]

укладено Організатором конкурсу з ТОВ «Екоспецтранс» як з переможцем конкурсу (протокол від 17.10.2008) на надання послуг із збирання, вивезення та утилізації твердих побутових, негабаритних відходів на території Держинського, Інгулецького та Тернівського районів міста Кривого Рогу.

- (61) Тобто, фактично ТОВ «Екоспецтранс» надає послуги із збирання, вивезення та утилізації твердих побутових, негабаритних відходів на всій території міста Кривого Рогу, що також підтверджено Виконавчим комітетом у листах від 23.12.2021 № 6/20/9526, від 25.11.2022 № 6/20/5294, від 17.05.2023 № 3/20/3161.
- (62) Відповідно до пункту 5.1 всіх зазначених договорів: *«Договір набуває чинності з дня його підписання та діє до повного виконання зобов'язань»*.
- (63) Відповідно до пункту 5.5 всіх зазначених договорів: *«Договір припиняє свою дію у випадку підписання нового договору, який відповідає новим нормативним актам і законам України»*.
- (64) Новий нормативний акт, який набув чинності 25.11.2011 - Порядок № 1173.
- (65) Підпунктом 1 пункту 2 постанови Кабінету Міністрів України від 16.11.2011 № 1173 виключено з дії Порядку № 631 послугу з вивезення побутових відходів.
- (66) Відповідно до пункту 4 Порядку № 1173 підготовка та проведення конкурсу забезпечується **виконавчим органом** сільської, селищної, міської ради або місцевою держадміністрацією у разі делегування їй повноважень відповідними радами у порядку, встановленому законом, виконавчим органом місцевого самоврядування суб'єкта співробітництва у формах, передбачених Законом України «Про співробітництво територіальних громад».
- (67) Пунктом 30 Порядку № 1173 чітко визначено, що організатор конкурсу протягом не більш як п'яти робочих днів з дня проведення конкурсу вводить у дію відповідним актом, який оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті, рішення конкурсної комісії щодо визначення переможця конкурсу на певній території населеного пункту, межі якої були визначені умовами конкурсу, та зазначає строк, протягом якого виконавець має право надавати такі послуги, але не менш як п'ять років.
- (68) Отже, Виконавчий комітет повинен був з моменту покладення на нього повноважень Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» 01.05.2021 на конкурсних засадах визначити виконавця послуг з вивезення твердих побутових відходів на території міста Кривого Рогу та визначити строк, на який виконавець здобув право надавати послуги на певній території, прийнявши відповідне рішення.
- (69) З метою прийняття обґрунтованого рішення у справі, Відділення листом від 23.12.2022 № 54-02/116 зверталось до Антимонопольного комітету України з приводу

необхідності отримання роз'яснень стосовно досліджуваних обставин справи від Мінрегіону, який, відповідно до покладених завдань затверджував, зокрема порядки, норми і правила у сфері житлово-комунального господарства, житлової політики; інформував та надавав роз'яснення щодо здійснення державної політики у відповідних сферах.

(70) Мінрегіон листом від 19.01.2023 № 7/11/646-23 повідомив наступне:

*«Пунктом 1 Порядку проведення конкурсу з надання житлово-комунальних послуг, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 липня 2005 р. № 631 (у першій редакції) було встановлено, що цей Порядок визначає процедуру підготовки та проведення конкурсу з надання **житлово-комунальних послуг**, крім газу - та електропостачання, у житлових будинках державної та комунальної власності.*

Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері поводження з відходами» від 21 січня 2010 року № 1825-VI Закон України «Про відходи» було доповнено статтею 35-1 «Вимоги щодо поводження з побутовими відходами», якою встановлено:

власники або наймачі, користувачі, у тому числі орендарі житлових будинків, земельних ділянок укладають договори з юридичною особою, яка в установленому порядку визначена виконавцем послуг на вивезення побутових відходів, здійснюють оплату таких послуг та забезпечують роздільне збирання побутових відходів.

***збирання та перевезення побутових відходів** у межах певної території здійснюються юридичною особою, яка уповноважена на це органом місцевого самоврядування **на конкурсних засадах**, спеціально обладнаними для цього транспортними засобами.*

Постановою Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2011 р. № 1173 «Питання надання послуг з вивезення побутових відходів» затверджено Порядок проведення конкурсу на надання послуг з вивезення побутових відходів (далі – Порядок).

*Крім того, **послугу з вивезення побутових відходів виключено з дії Порядку** проведення конкурсу з надання житлово-комунальних послуг, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 липня 2005 р. № 631.*

*Відповідно до п. 31 Порядку (у редакції 2011 року) з переможцем конкурсу протягом десяти календарних днів після прийняття конкурсною комісією рішення укладається договір на надання послуг з вивезення побутових відходів на певній території населеного пункту відповідно до типового **договору, наведеного у додатку 2.***

*Крім того, Закон України «Про житлово-комунальні послуги» від 9 листопада 2017 року № 2189-VIII визначив, послугу з **поводження з побутовими відходами окремою комунальною послугою.***

Виконавцями послуги з поводження з побутовими відходами - суб'єкт господарювання, визначений виконавцем послуг з вивезення побутових відходів у встановленому законодавством порядку.

*Відповідно до частини третьої розділ VI «Прикінцеві та перехідні положення» договори про надання комунальних послуг, укладені до введення в дію цього Закону, зберігають чинність на умовах, визначених такими договорами, **до дати набрання чинності договорами про надання відповідних комунальних послуг, укладеними за правилами, визначеними цим Законом.***

Договори у сфері поводження з побутовими відходами передбачені постановами Кабінету Міністра України від 10 грудня 2008 р. № 1070 «Про затвердження Правил надання послуг з поводження з побутовими відходами» та від 16 листопада 2011 р. № 1173 «Питання надання послуг з вивезення побутових відходів».

*Враховуючи зазначене, **встановлення законами України нових вимог і термінології у сфері поводження з побутовими відходами вимагала проведення процедур у цій сфері за новими правилами та порядками***».

- (71) Отже, враховуючи роз'яснення уповноваженого органу, Виконавчий комітет повинен був провести конкурс з визначення виконавця на надання послуг з вивезення твердих побутових відходів в межах міста Кривого Рогу відповідно до нових норм і вимог законодавства.
- (72) Відповідно до нового Закону України «Про управління відходами» (набув чинності 09.07.2023), Правил № 835 та Порядку № 918, **виконавчі органи рад повинні визначити на конкурсних засадах суб'єктів** господарювання на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів на відповідній території територіальної громади за територіальним принципом та/або за видами побутових відходів.
- (73) Всупереч частині другій статті 26 Закону України «Про управління відходами», частині третій статті 33 Закону України «Про управління відходами», Правилам № 835 та Порядку № 918, Виконавчий комітет у період травень 2021 – січень 2024 року **не визначив на конкурсних засадах** виконавця послуг з вивезення твердих побутових відходів (суб'єктів господарювання на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів) на території міста Кривого Рогу.

6. Правова кваліфікація дій Відповідача

6.1. Антиконтурентні дії Відповідача

- (74) Згідно з частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю є прийняття будь-яких актів (рішень, наказів, розпоряджень, постанов тощо), надання письмових чи усних вказівок, укладання угод або будь-які інші дії чи бездіяльність органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю (колегіального органу чи посадової особи), які призвели або можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.
- (75) Відповідно до пункту 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» порушеннями законодавства про захист економічної конкуренції є антиконкурентні дії органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю.
- (76) Як свідчать матеріали справи № 54/18-22, підтверджені зібраними доказами, Виконавчий комітет не визначив на конкурсних засадах виконавця послуг з вивезення твердих побутових відходів (суб'єктів господарювання на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів) на території міста Кривого Рогу у період травень 2021 – січень 2024 року.
- (77) Таким чином, Виконавчий комітет, всупереч вимогам Законів України «Про місцеве самоврядування в Україні» (в редакції 01.05.2021), «Про відходи» (у редакції, чинній на момент вчинення дій), Порядку № 1173 (у редакції, чинній на момент вчинення дій), частині другій статті 26 Закону України «Про управління відходами», частині третій статті 33 Закону України «Про управління відходами», Правилам № 835 та Порядку № 918, не запровадив на території міста Кривого Рогу принципи державної політики у сфері управління відходами, не визначив на конкурсних засадах виконавця послуг з вивезення твердих побутових відходів (суб'єктів господарювання на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів) на території міста Кривого Рогу у період травень 2021 – січень 2024 року, що є антиконкурентними діями органу місцевого самоврядування.

6.2. Негативний вплив на конкуренцію

- (78) Згідно зі статтею 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.
- (79) Частиною першою статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що державна політика у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму в господарській діяльності, здійснення заходів щодо демонополізації економіки, фінансової, матеріально-технічної, інформаційної, консультативної та іншої підтримки суб'єктів господарювання, які сприяють розвитку конкуренції, здійснюється органами державної влади, органами місцевого самоврядування та органами адміністративно-господарського управління та контролю.
- (80) Згідно з частиною другою статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції», органи місцевого самоврядування зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.
- (81) Відповідно до пункту 4 частини другої статті 3 Закону України «Про управління відходами» основними принципами державної політики у сфері запобігання утворенню та управління відходами є, зокрема: формування конкурентного середовища у сфері управління відходами - суб'єкти господарювання, органи державної влади та органи місцевого самоврядування зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не повинні вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію у сфері управління відходами.
- (82) Згідно з частиною третьою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» вчинення антиконкурентних дій органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.
- (83) Таким чином, бездіяльність виконавчого комітету Криворізької міської ради, яка полягає у не визначенні на конкурсних засадах виконавця послуг з вивезення твердих побутових відходів (суб'єктів господарювання на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів) на території міста Кривого Рогу у період травень 2021 – січень 2024 року, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим частиною першою статті 15 та пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, що можуть призвести до недопущення конкуренції на ринку послуг з вивезення твердих побутових відходів (здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів).

7. Заперечення Відповідача та їх спростування

7.1. Заперечення Відповідача

- (84) На подання з попередніми висновками у справі від 22.06.2023 № 54-03/79п, яке було надіслано Відповідачу листом від 26.06.2023 № 54-02/1304, Відповідач листом від 11.07.2023 № 6/20/4488 надав свої заперечення. Як свідчить надана Відповідачем відповідь, Відповідач з висновками Відділення про порушення ним законодавства про захист економічної конкуренції не згоден.
- (85) Так, у своїй відповіді Відповідач заперечує висновок Відділення про необхідність визначення виконавця послуг на конкурсних засадах у період травень 2021 – квітень 2023 року. Відповідач посилається на норми розділу VI Закону України «Про житлово-комунальні послуги» та стверджує, що оскільки виконавець послуг був визначений у 2007-2008 роках на конкурсних засадах, договори з ТОВ «Екоспецтранс» є чинними.

- (86) Таке твердження Відповідача спростовується наступним.

Порядком № 1173 послугу з вивезення побутових відходів **виключено з дії Порядку № 631**, у відповідності до якого були проведені конкурси в 2007-2008 роках та укладені відповідні договори з ТОВ «Екоспецтранс».

З набуттям чинності новим Законом України «Про управління відходами» 09.07.2023, Правилами № 835, Порядком № 918, вступили в дію нові норми та вимоги до суб'єктів господарювання у сфері управління відходами, до яких відноситься й Виконавчий комітет.

Такі зміни вимагають відповідного реагування від виконавчих органів рад та проведення нових конкурсів відповідно до нових нормативних актів, адже згідно зі статтею 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами.

До того ж, в листі уповноваженого органу – Мінрегіону від 19.01.2023 № 7/11/646-23 чітко зазначено, що встановлення законами України нових вимог і термінології у сфері поводження з побутовими відходами вимагало проведення процедур у цій сфері за новими правилами та порядками.

- (87) Отже, зміст наданих Відповідачем заперечень не спростовує фактів та висновків, викладених у поданні з попередніми висновками у справі від 22.06.2023 № 54-03/79п.

8. Остаточні висновки адміністративної колегії Відділення

- (88) Таким чином, доказами, зібраними у справі № 54/18-22, доводиться та зауваженнями і запереченнями Відповідача не спростовується висновок Відділення про те, що бездіяльність Виконавчого комітету, яка полягає у не визначенні на конкурсних засадах виконавця послуг з вивезення твердих побутових відходів (суб'єктів господарювання на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів) на території міста Кривого Рогу (в межах Довгинцівського, Центрально-Міського, Жовтневого, Саксаганського, Держинського, Інгулецького та Тернівського районів) у період травень 2021 – січень 2024 року, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим частиною першою статті 15 та пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, які можуть призвести до недопущення конкуренції на ринку послуг з вивезення твердих побутових відходів (здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів).

- (89) Станом на дату прийняття цього рішення Виконавчим комітетом порушення не припинено.

Ураховуючи викладене, керуючись статтями 7, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 48 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за № 291/5482, та пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (із змінами), адміністративна колегія Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати бездіяльність виконавчого комітету Криворізької міської ради (ідентифікаційний код юридичної особи [інформація, доступ до якої обмежено]), яка полягає у не визначенні на конкурсних засадах виконавця послуг з вивезення твердих побутових відходів (суб'єктів господарювання на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів) на території міста Кривого Рогу (в межах Довгинцівського, Центрально-Міського, Жовтневого, Саксаганського, Держинського, Інгулецького та Тернівського районів) у період травень 2021 – січень 2024 року, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 3 статті 50 та частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, що може призвести до недопущення конкуренції на ринку послуг з вивезення твердих побутових відходів (здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів).

2. Зобов'язати виконавчий комітет Криворізької міської ради (ідентифікаційний код юридичної особи [інформація, доступ до якої обмежено]) припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції, зазначене в пункті 1 резолютивної частини цього рішення, відповідно до діючого законодавства, в двомісячний термін з дня одержання рішення Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України.

Рішення може бути оскаржене до господарського суду у двомісячний строк з дня його одержання.

Голова адміністративної колегії

Лариса ГРЕЧАНА